

CASA DE MENJARS  
**LA PALMA**  
Antiga casa Llorenç  
**JOAQUIM SOLER**  
La més antiga i econòmica de  
Sabadell.  
Dispersers a tot estar des de  
25 pessetes setmanals  
**Carrer de Bèlgica, 50-52**

# EL POBLE

ANY I

NÚM. 5

SABADELL, DIMECRES 6 D'ABRIL 1932

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: C. SANT PERE, 31 - TELÈFON 2383 - IMPREMTA: RAMBLA DE LA REPÚBLICA, 65  
NÚMERO SOLT: 10 CTS.

LA CORRESPONDÈNCIA AL DIRECTOR

En un veritable  
règim democrà-  
tic no hi cap la  
premsa de secta.

## Contra la República

El fet que l'Estatut de Catalunya probablement prengui estat parlamentari en aquesta setmana, ha motivat ja una seriosa ofensiva per part dels òrgans més destacats dels elements troglodítics madrilenys. Aquesta ofensiva és curiosa, i descobreix el panorama ideològic que fa de suport a la reduïda àrea d'expansió del sector anticatalà. "El Debate", per l'aparició del qual tant s'alegrava el col·lega local "La Ciutat", no s'amaga pas de realitzar una campanya en contra dels sentiments catalans, en contra dels desigs autonòmics dels republicans de Catalunya que veuen amb l'Estatut el principi, només que el principi, d'encaminar les aspiracions autonòmiques del poble català.

Aquesta ofensiva la veurem més àmplia, d'unes proporcions desiguals entre el que representa l'Estatut i la diversitat dels seus impugnadors. Cada capítol important dels nostres preceptes estatutaris serà objecte d'una aferrissada discussió per part dels parlamentaris espanyols que creuen encara amb el tòpic desuet de la unitat espanyola. I aquesta unitat no és reclamada en el sentit d'exercir una hegemonia total i capacitada per un partit polític determinat ni pel propi Estat. Aquest sentit unilateral que es vol per a la política peninsular només és una maniobra per anar contra la llibertat dels individus i de les regions, és anar precisament contra el sentit de llibertat que la revolució va imprimir a la República.

Si altres temes no tenien els adversaris de Catalunya per a combatre l'Estatut, la part financiera que ja han exposat els tècnics, serà el motiu d'una controvèrsia implacable, en el diàleg de la qual s'hi barrejaran tots els conceptes més imaginables per a fer sucumbir la pretensió catalana. Més que la qüestió de l'ensenyament, de l'ordre públic i altres concessions que han d'enrobustir el futur govern català la qüestió econòmica serà el límit de la campanya més dura.

Aquesta campanya tindrà els seus motius lògics. Hom sap prou bé, que sense llibertat econòmica no hi ha llibertat individual, i paradoxalment aquesta frase feliça de Pi i Margall, hom pot dir també que sense unes facultats econòmiques ben concises, un poble quedarà sempre mediatitzat per ample que sigui la seva llibertat espiritual. Tributari com som de l'Estat espanyol, no podem negar la nostra contribució a l'obra reconstructiva nacional que pertoca portar a terme la República, però també és lògic que no podem desatendre les atencions més primordials del nostre territori.

Veurem, en fi, on arribaran els arguments dels conseqüents adversaris amb què comptem. Tots els que cridin i gesticulin en contra l'Estatut no seran més que individus que supediten l'interès d'un poble a les seves personals pretensions, i sobretot que dirigeixen els seus atacs contra la llibertat de

## LA POLITICA

### La premsa local i "El Poble"

La premsa local de la nostra ciutat ha fet esment de l'aparició de "El Poble", i ens corresponen a la salutació adreçada. Com a símptoma direm que dos diaris de dreta no han negat la nostra filiació. "La Revista de Sabadell", és l'únic que ens diu, atent a la seva sinceritat informativa, diari republicà d'esquerra. "La Ciutat", diari de Sabadell d'esquerra republicana. "El Radical", silencia el contingut polític pel qual li fem companyia en l'estadi de la premsa sabadellenca i ens diu "diari local". El "Diari de Sabadell" esmentava:

"Així va aparèixer a la nostra ciutat, "El Poble" i així podem dir amb alegria que ja hi han "a la catalaníssima Sabadell" tres diaris en català.

Donem cordialment la benvinguda al nou col·lega i esperem mantenir amb ell bones relacions de companyonia, fugint del terreny en què sembla haver-se volgut situar el nou confrare."

No hauria estat malament que hagués dit a la catalaníssima i republicana Sabadell; que també hi cap.

### Una reacció que és una regressió

Es altament curiosa l'actitud dels elements anomenats de dreta. Des de l'adveniment de la República que han reaccionat d'una manera no pas d'acord amb l'evolució política del país, sinó ben al contrari, utilitzant tots els ressorts per a no identificar-se amb l'esperit del nou règim, fent gala d'una iniciativa de combat que les situa pel matís i pel contingut en una esfera d'acció ben reculada, en l'integrisme més pur i més ineficaz.

En les dretes d'avui s'hi veu el pòsit d'un dinastisme desenfrenat i estèril, que explica l'escendència carlina d'on és fill l'ambient mésquí i de manca de generositat en el qual es mouen aquests elements. La visió que tenen dels problemes més vitalment actuals, és una visió allunyada de tota realitat, inconfusible en l'home retardatari que sent la temença de les coses que es reviscolen al seu entorn i que han de donar un caire nou a la seva personalitat històrica.

Es hora de tenir present aquesta manca d'interès col·lectiu en obstaculitzar l'obra renovadora de la República, perquè tot són indicis

Catalunya lliurement exposada en el seu Estatut referendat el plebiscit amb el qual va aprovar-se.

Cal repetir-ho: Combatre l'Estatut és anar contra la República, perquè com va dir Azàña, sense resoldre el plet català la República hauria fracassat encara que passés cent anys. —M. O.

d'una regressió que no pas d'una reacció saludable. No és un contrast d'ideologies determinades, és la manca d'ideals, precisament el que es descobreix en els sectors de dreta, incapaces d'evolucionar segons el ritme del temps.

Es contra aquesta regressió, que subalterna l'interès sectari, a les més lloables concepcions del liberalisme i de la democràcia, i a l'ideal republicà que vol extingir precisament els privilegis i les tiranies de casta i de secta, pel qual ens hem d'ajuntar útilment coratjosos. El temps no passa en va. I seria ridícul que veiéssim ara una restitució de les velles habituds polítiques carregades de limitacions i d'odioses diferències.

### Pels deportats del "Buenos Aires"

Hom prepara, d'una manera entusiasta, les festes commemoratives del primer aniversari de la República. Seria injust que els homes republicans no ens solidaritzéssim en una data la qual ha portat a Catalunya i a tota la península una transformació radical, incapaç de sospitar-se en aquelles hores febrilment revolucionàries que precediren al canvi de règim. Ara la República ja fa el seu fet, camina sola emparada per la seva virtut, per la seva força, per l'equanimitat que la manté viva i consistent a desgrat dels enemics dissimulats en les trinxeres troglodítics que s'entretenen a posar davall els seus peus minces peles de plàtan per a què rellisqui.

La República ja no caurà, ja no pot caure. Ni per les campanyes dels extremistes de dreta ni per les que han realitzat i puguin realitzar encara els extremistes d'esquerra. Això vol dir que, no havem de tèmer cap de les contingències dels sectors frenètics d'aventures revolucionàries a la manera espectacular ni dels que els plati maniobrar amb una certa i obscura intransigència, dissimulat amb un doctrinarisme curiosament domèstic.

La República ha de tenir pels que han mancat i pels que manquin al respecte a la seva sobirania, un estricte esperit de justícia. Però també ha de saber perdonar en l'hora que cregui oportuna. I ara amb motiu de les pròximes festes del 14 d'abril, seria suficientment oportú una amnistia pels deportats al "Buenos Aires". Que retornin a les seves llars després que el govern va haver de prendre unes mesures d'excepció justificades solament per la dissortada actitud d'aquells elements.

Un bon símptoma de generositat de la República seria el d'aconseguir aquesta amnistia, per la qual s'haurien d'interessar tots els que voldrien —i volem— que la commemoració de l'adveniment del nou règim sigui ben brillant. Perquè cal tenir en compte, sobretot, que una amnistia no representa un per-

dó magnànim, ni una humiliació insolent, ans al contrari, oblit de les ofenses.

### Paràgrafs

De "Luz"

"Pero hay otra evolución que también queremos subrayar. Compárense las cuestiones que preocupaban a los dos primeros Gabinetes republicanos y las que ahora son tema principal del Gobierno. Antes fueron cuestiones políticas, cuestiones religiosas. La República tenía, como rasgo preponderante, un aire de régimen exclusivamente político. Actualmente son otros los problemas interesantes: nivelación del presupuesto, organización del Ejército y de la instrucción pública, obras hidráulicas, plan de economía nacional, en los cuales va tomando puesto eminente, al lado de la política, si no sobre ella, la técnica, como el brazo derecho del Estado. Y es ahora cuando el Estado republicano adquiere, gradualmente, todas las facciones de un Estado moderno, no antes, cuando se dejaba guiar exclusivamente por los lemas democráticos y liberales".

### Deportats que tornen

Es diu que entre la trentena de deportats al "Buenos Aires" que han extingit la seva condemna que els fou imposada pel Govern, hi figura el propagandista local Bru Lladó.

### Dos textos

Del "Diari de Sabadell"

"A la nostra ciutat mateix, qui negarà la catalanitat de tots nosaltres?, els darrers temps ens havem deixat endur per onades diverses d'ideals no tan immediats com el que ens és comú: Catalunya. A tants potser més a les polítiques de grup que a l'única política que ens escau, que és una política de catalanisme, havem disgregat una mica la gran família catalanista sabadellenca. I potser hauríem de convenir que això és precipitar-nos. No havem arribat encara a aquell estat de saturació patriòtica que ens permeti atendre ideals particulars mentre el comú ideal sigui per resoldre.

No podem encara lliurar-nos a les subtils d'encaxar-nos en partits i sub-partits mentre el Partit no hagi aconseguit el seu objectiu primordial: salvar la personalitat catalana."

De "La Publicitat":

"El catalanisme té el seu fi en ell mateix, és a dir, la raó d'existir del catalanisme són les diferències naturals, que ni els homes, ni la cultura, ni el temps han pogut destruir; el fi del catalanisme és Catalunya com a unitat col·lectiva, disposada a contribuir a la realització del progrés i la justícia u-

COMENTARI

### Vergonyes teatrals

Tots els que estimem el teatre català, com a expressió socialment literària del nostre poble, i assistim a la representació del diguem-ne espectacle "La reina ha relliscat", varem poder comprovar, sense esforç, els graus de decadència on ha arribat el que vol ésser teatre popular. Alfons Roure, l'autor de l'obra, resisteix, impàvid, les més agres censures per les seves maneres d'expressió escènica. I en "La reina ha relliscat", la fórmula personal, autèntica, de l'autor arriba en el punt àlgid de la seva deixadesa artística. Ell no en fa pas cabal. Tira al dret, sense preocupar-se que el teatre és una escola de bon gust, i el seu propòsit és de rebaixar-lo sota els auspicis d'una vulgaritat volguda, sense precedents.

Es possible que En Roure no reconegui que per a fer teatre són imprescindibles certs coneixements literaris. Les seves raons deuen ésser prou poderoses per a evadir-les, la primera de les quals, naturalment, serà la part econòmica que justifica la seva existència en el reduït món del teatre català. Podria lligar, no obstant, aquesta raó cregust. Però no és pas així. "La reina matística amb un concepte del bon ha relliscat", si vol justificar una crítica contra els personatges més destacats del règim pretèrit, seria més versemblant haver demanat auxili a la ironia que no traduir la suposada crítica en una mena de vodevill que el diàleg, les situacions, el gest dels personatges revelen un estat d'inconsciència i ruboritzen els rostres més durs per aquella mena d'incomoditat produïda per la vergonya que concita sempre el rebaix moral dels actors, estimulats pel corrent lúbric, per l'especulació sensual, amb ribets d'eròtic, del llenguatge amb què s'expressen.

Sembla mentida que el nostre català popular—no seria millor dir vulgar?—tingui recursos tan brillants, tan caústics, i sobreentesos d'una qualitat teatral impreuable, per bé que d'una banalitat humiliant per l'espectador que sigui una mica sensible. Per arribar a donar calor a l'ambient que escenifica. En Roure, de quants mots ordina-

niversals en la proporció de les responsabilitats que li seran reconegudes com a país de llibertat. Aquest contingut del catalanisme, que és la seva justificació més alta, de vegades ha semblat que s'evaporava, i el catalanisme ha pres la categoria d'un instrument que podia facilitar determinades realitzacions polítiques.

El tòpic de la indiferència per les formes de govern ha estat un recurs tàctic perillosíssim, perquè tot donant la supremacia aparent al catalanisme, en la pràctica l'ha fet subaltern d'altres concepcions i d'altres prejudicis."